

Dubtes sobre la legislació d'amiant

La legislació sobre l'amiant regula les intervencions amb amiant, la salut dels treballadors, les prohibicions en la fabricació de productes i el registre d'empreses

Lara Trujillo
Arquitecte tècnic

Tal com vam anunciar el passat mes de novembre quan parlàvem sobre l'amiant a L'Informatiu, us presentem en aquesta edició una recopilació de la legislació vigent sobre l'amiant i, particularment, les interpretacions que a Catalunya es fan des de l'autoritat laboral competent. Per a això, comptem amb la col·laboració inestimable de les persones que des del Centre Nacional de Condicions de Treball, del Ministeri de Treball i Immigració, i des del Departament de Treball, de la Generalitat de Catalunya, tenen més a dir sobre les obligacions davant de l'amiant.

Com determinem la fi de la vida útil d'un material en ús?

La primera part descriu els principals continguts del Reial Decret 396/2006 sobre els treballs amb risc d'exposició a l'amiant i la Guia tècnica, que es va realitzar

per a orientar sobre la interpretació de l'articulat del RD. Aquesta Guia no és vinculant.

La segona part descriu detalladament els criteris d'interpretació del RD que fa el Departament de Treball de la Generalitat, que és l'autoritat laboral competent a Catalunya, i dóna diferents exemples per facilitar la interpretació dels punts més conflictius del Reial Decret.

Abans però, en aquesta introducció farem una reflexió sobre alguns punts, des del punt de vista del tècnic.

Legislació sobre amiant

La legislació sobre l'amiant és molt amplia i regula, de forma categòrica, les intervencions en materials amb amiant,

el seguiment de la salut dels treballadors, les prohibicions en la fabricació de productes, els registres de les empreses... Però encara queden per resoldre algunes

qüestions subjectes a interpretacions, ja que o bé no estan regulades, o no estan suficientment detallades en la legislació vigent.

Hem de treure un material pel fet de contenir amiant?

L'Ordre de 7 de desembre de 2001 en la qual es prohibeix la utilització, la producció i la comercialització de fibres d'amiant diu, expressament: "l'ús de productes amb amiant de qualsevol de les varietats que ja estaven instal·lats o en servei abans d'aquesta Ordre, seguirà estant permès fins la seva eliminació" o **la fi de la seva vida útil**.

Però, com determinem aquesta fi de la vida útil? Si només pensem en la funcionalitat, sembla evident: si un material aïllant deixa de complir les exigències requerides perdent les capacitats que confereixen l'aïllament, hauria arribat a la fi de la seva vida útil. Però si el que volem és augmentar l'aïllament, perquè és insuficient, podem "doblar" l'aïlla-

ment o hem de treure primer el que conté l'amiant?

Aquest és un dels punts que més qüestions suscita, ja que el Reial Decret, que és una regulació de mínims, és molt menys restrictiu que les interpretacions del Centre de Seguretat i Salut Laboral de la Generalitat.

Com a tècnics, sempre hem recomanat que, en cas que el material amb fibres d'amiant estigui en bones condicions, treure'l s'ha de tenir com a últim recurs, ja que ens estem desfent d'un material amb unes condicions immillorables, i l'estem convertint en un residu perillós de difícil gestió. Ara bé, el cas és diferent si el material ja no fa la funció que ha de fer. Si el deixem, estem només retardant la solució d'un problema conegut.

Si el material en lloc de perdre les propietats funcionals, el que perd són les fibres d'amiant, l'hem de treure?

Aquesta qüestió sembla fàcil de contestar, el que no és tan senzill és saber si perd o no fibres. L'única manera de saber si l'aire està contaminat és amb anàlisis de fibres en aire, però els valors límits ambientals que regula la legislació (0,1 fibres/cm³) són per a ambients d'exposició laboral, per a treballadors coneixedors de l'existència d'amiant i, per tant, amb formació del risc, i durant vuit hores de jornada laboral. No es fixa així cap valor per a la població en general, cosa que no vol dir que sigui igual de vàlid aquest límit de fibres en aire per a l'interior dels habitatges. Com a comparació tenim els valors de referència d'altres països, el més freqüent és el de 0,01 fibres/cm³ per a mesures d'índex de descontaminació. Una dècima part.

De manera que, si arribem a tenir el dubte de si un material desprèn fibres, no ho podem contrastar perquè no hi ha referent normalitzat. Continua sent sorprenent la manca de legislació específica per a la protecció de la població en general, ja que no tenim un nivell establert d'aire net, ni podem establir mecanismes per a la identificació dels edificis afectats.

Qui és el responsable en la detecció i identificació de l'amiant?

El Reial Decret 396/2006 sobre l'exposició a l'amiant, en l'article 10.2 diu que els empresaris tenen el deure d'adoptar

les mesures necessàries per identificar els materials amb amiant i, a la vegada, indica que la identificació ha de quedar reflectida en l'estudi de seguretat i salut, o en l'estudi bàsic, regulats en el Reial Decret 1627/1997 sobre seguretat i salut en les obres de construcció.

Barrejar els conceptes d'empresari i d'estudi de seguretat genera alguns dubtes que plantegem.

D'una banda, l'empresari (construïdor, contractista, en definitiva, l'executor dels treballs) és el responsable de la seguretat dels seus treballadors, tal com regula la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals. Si aquest empresari és el que treballarà amb l'amiant, serà una empresa especialitzada en treballs amb amiant, inscrita en el Rera, amb formació específica, amb seguiment de la salut dels seus treballadors, etc., i una de les seves obligacions serà redactar i portar a terme el Pla de treballs amb amiant. Si no és una empresa especialitzada en amiant –empreses generalistes, industrials, petites empreses de manteniment–, encara que l'empresari sigui responsable de la seguretat dels seus treballadors, si no està detectat el risc, el detectaran els operaris que no tenen la formació específica?

D'altra banda, és el promotor que, segons el RD1627/1997 sobre seguretat

i salut en les obres de construcció, té l'obligació de designar un tècnic competent que en la fase de projecte elabori un estudi o estudi bàsic de seguretat i salut. També, i segons el RD 171/2004, ha d'informar els empresaris concurrents a l'obra sobre els riscos propis del centre de treball i les mesures de protecció, prevenció i emergència abans de l'inici de les activitats, i estableix que aquest deure s'entendrà complet pel promotor mitjançant l'estudi / estudi bàsic de seguretat.

Pels tècnics, el RD sobre seguretat abans esmentat diu que el coordinador de seguretat en fase de projecte ha d'elaborar, o fer que s'elabori, sota la seva responsabilitat, l'estudi o estudi bàsic de seguretat, que haurà de contemplar la identificació dels riscos laborals que puguin ser evitats, i relacionar els riscos laborals que no puguin eliminar-se.

Així doncs, qui és el responsable en la detecció d'amiant, qui encarrega l'estudi, qui el fa o qui ha de preservar la salut dels seus treballadors?

Encara no tenim experiències suficients per determinar quines serien les interpretacions en cas de litigi. En països com França, on les reglamentacions també van un pas endavant de nosaltres, ja tenen jurisprudència sobre la responsabilitat dels tècnics certificadors de l'absència o no d'amiant en un edifici previ al contracte de compravenda: al propietari de l'immoble se li exigeix que encarregui el certificat, no la bondat d'aquest.

Les persones que en els registres oficials compten com a afectades per l'amiant són, fins al moment, les que van treballar en el passat amb amiant, bé en fàbriques de producció de materials d'amiant o bé, com recentment una condemna ha establert a Barcelona, en indústries en què les seves instal·lacions contenien amiant. Però, fora d'aquest gruix industrial, sempre protegit per la legislació de salut laboral, tenim els edificis comercials, d'oficines, d'habitatges, on en aquests moments s'estan concentrant els esforços per potenciar-ne la rehabilitació, i on l'aparellador té un paper de garant de les intervencions que ha de valorar: les inspeccions dels edificis, per assegurar que no s'han d'incloure més afectats en els registres. ■